Gelecek Nasıl Gelecek?

Öğrenci çalışma kitabı · 4 ders saati · Hakan Ünsal

Adım: _____

Bu kitap sizin

Yazdıklarınızı kimse görmeyecek, toplanmayacak. Masada tutar değil, şaşkınlık paylaşılır.

Sunumda "sayfa 5" dendiğinde bu kitabın 5. sayfası kastedilir.

Test ve hesaplayıcılar telefonda: ***enbilir.com/universite/araclar.html*** *(hesaplayıcılar için sonuna* ***#calc****). Cevaplar puanlanmak için sunucuya gider, hiçbir yerde saklanmaz.*

Bu eğitim yatırım tavsiyesi değildir; size ürün değil, soru verir.

Deniz dosyası · beş altı yıl sonraki siz

Kalem	Deniz
Yaş, kıdem	29 yaş, 6 yıllık beyaz yakalı; İstanbul'da kirada
Net aylık maaş	80.000 TL
Zorunlu giderler	55.000 TL (kira 30.000 dahil)
İsteğe bağlı giderler	22.000 TL
Gelecek kalemi	3.000 TL, o da bazen
Kredi kartı borcu	60.000 TL, aylık %3,75; asgarisini ödüyor
Teklif edilen zam	%35
Gözüne kestirdiği araba	900.000 TL, 36 taksit, aylık %3,2

Deniz'in beş kararı (dokuz karardan bu derste işlenenler)

Karar	Nerede	Benim cevabım (tek kelime)
Zammı kabul etsin mi?	1. ders	
35'te başlasa olmaz mı?	2. ders	
Kart borcuna ne yapsın?	3. ders	
Kriptoya girsin mi?	4. ders	
Yapay zekâ işini alır mı?	4. ders	

Bölüm 1 · Tek formül

Paranın gerçek değeri: enflasyonu okumak

Reel getiri

(1 + faiz ya da zam) ÷ (1 + enflasyon) − 1

Yüzde hesabı çıkarmayla değil, bölmeyle yapılır. %40 faiz, %30 enflasyon: 1,40 ÷ 1,30 − 1 = ***+%7,7*** *(çıkarma %10 der ve yanıltır).*

Aynı 140 lira, iki hikâye

	Enflasyon %30	Enflasyon %50
Hesaptaki para	140 TL	140 TL
Aynı sepetin fiyatı	130 TL	150 TL
Hesap	1,40 ÷ 1,30 − 1	1,40 ÷ 1,50 − 1
Gerçek sonuç	+%7,69	−%6,67

Oyun 1 · Zam mı, zarar mı?

Altı kartı gerçek kazançtan gerçek kayba sıralayın. Hesabı buraya yazın.

Kart	Faiz / zam	Enflasyon	Hesap	Reel	Sıra
K1	%12	%4			
K2	%40	%30			
K3	%35	%29,77			
K4	%60	%60			
K5	%45	%50			
K6	%20	%30			

Benim enflasyonum

TÜFE ortalama bir hanenin sepetidir. Kira ve yurt ücreti ortalamadan hızlı artıyorsa sizin enflasyonunuz daha yüksektir.

En büyük üç harcama kalemim	Geçen yıl ortalamanın üstünde mi arttı, altında mı?
1.	
2.	
3.	

Atölye · Gelirim reel olarak arttı mı?

Hesaplayıcı 2 · Reel getiri · 4 dakika · Kimseye göstermeyin.

Geliri olmayan: mezun olunca beklediğiniz ilk net maaşı, bir yıl sonraki beklentinizle karşılaştırın; ya da Deniz'in rakamlarını kullanın.

Satır	Benim rakamım
Bursum, harçlığım ya da yarı zamanlı gelirim: önceki tutar → yeni tutar	_____ TL → _____ TL
Artış oranı	% _____
Aynı dönemin yıllık enflasyonu (tahtada son üç yıl)	% _____
Hesap: (1 + artış) ÷ (1 + enflasyon) − 1	(1 + ____) ÷ (1 + ____) − 1
Gerçek sonuç	% _____ ☐ kazandım ☐ kaybettim

Yıl	Yıllık TÜFE (tahtadan)

Deniz'in sonucu

*1,35 ÷ 1,2977 − 1 = **+%4,0**. Ama kira %45, geri kalan harcamalar %30 arttıysa Deniz'in kendi enflasyonu yaklaşık **%35,5**'tir; zammı reel olarak yaklaşık **−%0,4**, yani hafifçe geridedir.*

Kapanış sorusu

Bir sonraki iş görüşmesine (ya da burs başvurusuna) hangi sayıyla gireceğim? İpucu: beklenen enflasyon + istediğim reel artış.

Beklenen enflasyon	İstediğim reel artış	Gireceğim sayı
% _____	% _____	% _____

Bölüm 2 · Zamanın matematiği

Bileşik faiz: düzenli küçük katkı + zaman = bileşik sonuç

72 kuralı

72 ÷ yıllık oran ≈ ikiye katlanma yılı. *%6 ile 12 yıl, %10 ile 7,2 yıl.*
*Tersi de çalışır: %30 enflasyonda hesapta duran paranın değeri 72 ÷ 30 ≈ 2,4 yılda (tam hesapla yaklaşık **2,6 yılda**) yarıya iner.*

Oyun 2 · Satranç tahtası

Masanın tahmini: 64. karede kaç pirinç tanesi?	Doğru cevap (tahtadan)

Her ay 1.000 birim, 30 yıl

Reel getiri	30 yıl sonra	Cebinizden çıkan	Kat
%5	≈ 815.000	360.000	2,3
%10	≈ 2.063.000	360.000	5,7
%12	≈ 3.052.000	360.000	8,5

%10 reel iddialı bir varsayımdır. Planınızı %5'e göre yapın; fazlası gelirse hediye.

Bileşik faiz size karşı da çalışır

Tuzak	Rakam	Kendi notum
Yıllık %2 masraf	30 yılda birikimin yaklaşık %32'si gider	
10 yıl geç başlamak	25'te başlayan, 35'te başlayanın 2,7 katını biriktirir	
Büyük kayıp	Dönüş için gereken: kayıp ÷ (1 − kayıp)	

Kayıp	%10	%30	%50	%60
Başa dönmek için gereken kazanç				

Atölye · Benim bileşik planım

Hesaplayıcı 1 · Bileşik birikim · 10 dakika

Girdi	Benim rakamım
Ayda ayırabileceğim tutar	_____ TL
Bugünkü yaşım	_____
Hedef yaşım	_____
Süre (yıl)	_____

Reel getiri	Bugün başlarsam	5 yıl geç başlarsam	Fark
%5			
%8			
%10			

Deniz'in cevabı

*Maaş artışını beklemek, bu oyundaki en pahalı bekleyiştir. Tutar küçük olsun, **bu ay** başlasın.*

Bugün fark ettiğim

_____

_____

_____

_____

Bölüm 3 · Kişisel finans mimarisi

Üç kavanoz, önce kendine öde, borç

Oyun · Üç kavanoz

Her harcamayı bir kavanoza koyun. Doğru tek cevap yok; kararı bilinçli verin.

Harcama	Zorunlu	İsteğe bağlı	Gelecek
Kira veya yurt	☐	☐	☐
Market	☐	☐	☐
Dizi aboneliği	☐	☐	☐
Spor salonu	☐	☐	☐
Ulaşım	☐	☐	☐
Dışarıda yemek	☐	☐	☐
Telefon faturası	☐	☐	☐
Kahve	☐	☐	☐
Kart taksiti	☐	☐	☐
Seyahat	☐	☐	☐

Önce kendine öde

Eski sıra: gelir → kira → faturalar → hayat → kalanı biriktiririm. ***Kalan hiçbir zaman kalmaz.***
Yeni sıra: gelir → ***otomatik talimat (gelecek)*** *→ kira → faturalar → hayat.*
İlk ay tutar değil sistem önemli (gelirin %5'i yeter). Her artışın yarısı gelecek kalemine.

Kart faizi ve borç sırası

Aylık faiz yıllığa bileşik çevrilir: $(1 + \text{aylık})^{12} - 1$. Aylık %3,75 → yıllık ***%55,5*** *(12 × 3,75 = %45 değil).*

Borç yarışı · Benim sıram	Borç	Gerekçe
1.		
2.		
3.		

Atölye · Benim üç kalemim

Hesaplayıcı 3 · Kredi kartı borcu · 6 dakika · Yaklaşık rakam yeter.

Kalem	Aylık tutar
Aylık gelirim (burs, harçlık, iş)	_____ TL
Zorunlu	_____ TL
İsteğe bağlı	_____ TL
Gelecek	_____ TL
3 aylık acil fon hedefim (3 × zorunlu)	_____ TL
Bu ay kuracağım otomatik talimat · gün	_____ TL · ayın ____'ü
Kart borcum · aylık faizi	_____ TL · % ____
Hesaplayıcıya göre yıllık bileşik faiz · kaç ayda biter	% ____ · ____ ay

Ev ödevi · Son üç ayım (isteğe bağlı, bu hafta)

Bankanızın uygulamasını açın; son üç ayın harcamalarını üç kaleme ayırın. Tutar değil, sizi en çok şaşırtan şey sorulacak.

	1. ay	2. ay	3. ay	Ortalama
Zorunlu				
İsteğe bağlı				
Gelecek				

Beni en çok şaşırtan: _____

Kişisel Gelecek Planı

Tek sayfa · derste 8 dakika, kalanı evde · Eve götürülür, kimseye verilmez.

#	Satır	Nereden	Benim cevabım
1	Acil durum fonu hedefim ve ulaşma tarihim	sayfa 7	
2	Otomatik birikim tutarım ve talimat tarihi (bu hafta)	sayfa 7	
3	Borç kapatma sıram (çığ / kartopu)	oyun 3 · s. 6	
4	İlk işimde BES ve otomatik katılım kararım	ders	
5	Varlık dağılım ilkem (tek cümle)	beş soru	
6	Bu dönem geliştireceğim beceri	ders	

Örnek ilke: "Tek varlığa %40'tan fazla koymayacağım."

Finansal kararın beş sorusu

Amaç	Vade	Para birimi	Dalgalanma	Net sonuç
Hangi hayat hedefi?	Ne zaman lazım?	Hangi parayla harcayacağım?	%30 düşse hayatım değişir mi?	Enflasyon, vergi, masraf sonrası ne kalır?

İlk 30 günde yapacağım tek şey	Hangi gün

Dönem sonunda aynı testi yeniden çözün ve bu sayfaya bakın: altı satırdan kaçını yaptınız?

Bu plan yatırım tavsiyesi değildir; kendi sorularınıza verdiğiniz cevaplardır.